

Investigating the role of the heavenly fruit of grapes in health and treating diseases: A review article

 Amin Hasanvand (PhD)^{1*}

1. Social Determinants of Health Research Center, School of Medicine, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran.

ABSTRACT

Article Type:
Review Paper

Background and aim: The use of healthy food is one of the special concerns of the Holy Quran, and in this regard, God has mentioned various fruits in the Holy Quran several times. One of the most important fruits, which is mentioned eleven times in the Holy Quran, is the grape. In addition, the innocent Imams have repeatedly mentioned the use of this heavenly fruit in their hadiths. The aim of this article is to investigate the effects and therapeutic properties of grapes in prevention and treatment of diseases.

Materials and methods: In this review article, 39 articles from electronic databases or search engines such as PubMed, Google Scholar and SID have been reviewed.

Findings: The compounds present in grapes, including phenolic acids, flavonoids, anthocyanins, stilbenes and lipids, have very high anti-inflammatory and antioxidant effects. Moreover, the results of studies have shown that this nutritious fruit contains useful compounds which can be used in the treatment of various diseases, including diabetes, arthritis, blood pressure, cardiovascular diseases, eye diseases, kidney diseases and cancer.

Conclusion: The Holy Quran was revealed by God to Prophet Muhammad, and by examining its verses, we realize that God Almighty pays special attention to the health of His servants. Therefore, He has commanded them to consume clean and halal food so that they can maintain their health and well-being.

Keywords: Holy Quran, Grapes, Health

Received:

6 June 2024

Revised:

30 Oct. 2024

Accepted:

13 Nov. 2024

Published Online:

24 Nov. 2024

Cite this article: Hasanvand A. Investigating the role of the heavenly fruit of grapes in health and treating diseases: A review article. Islam and Health Journal. 2024; 9(1): 10-17.

© The Author(s).

Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Amin Hasanvand

Address: Department of Physiology and Pharmacology, School of Medicine, Lorestan University of Medical Sciences, Khorramabad, Iran.

E-mail: dr.hasanvand@yahoo.com

بررسی نقش میوه بهشتی انگور در سلامتی و درمان بیماری‌ها: یک مطالعه مروری

 امین حسنونند (PhD) *

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، خرم آباد، ایران.

چکیده

نوع مقاله:	سابقه و هدف: استفاده از مواد غذایی سالم یکی از توجهات ویژه قرآن کریم می‌باشد، که در این راستا خداوند بزرگ بارها از میوه‌های مختلف در قرآن کریم یاد نموده است. یکی از مهمترین میوه‌های که یازده مرتبه از آن در قرآن کریم یاد شده است، میوه انگور می‌باشد. همچنین ائمه معصومین، بارها در احادیث خود به استفاده از این میوه بهشتی یاد نموده‌اند. هدف از این مقاله، بررسی اثرات و خواص درمانی انگور در پیشگیری و درمان بیماری‌ها می‌باشد.
مقاله مروری	مواد و روش‌ها: در مطالعه مروری حاضر، ۳۹ مقاله از پایگاه‌های الکترونیکی و یا موتور جستجوگر از جمله PubMed، Google Scholar و SID مورد بررسی قرار گرفته است.
دریافت:	یافته‌ها: ترکیبات موجود در انگور، از جمله اسیدهای فنولیک، فلاونوئیدها، آنتوسیانین‌ها، استیلین‌ها و لیپیدها، دارای اثرات ضدالتهابی و آنتی‌اکسیدانی بسیار بالایی می‌باشند. همچنین، بررسی نتایج مطالعات دانشمندان نشان داده است این میوه مغذی، حاوی ترکیبات بسیار مفیدی می‌باشد که می‌تواند در درمان بیماری‌های مختلف از جمله دیابت، آرتریت، فشارخون، بیماری‌های قلبی-عروقی، بیماری‌های چشمی، بیماری‌های کلیوی و سرطان مفید واقع شود.
۱۴۰۳/۳/۱۷	نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه قرآن کریم از طرف خداوند بلندمرتبه بر آخرین پیامبر الهی نازل شده است و با بررسی آیات آن، متوجه می‌شویم که پروردگار متعال، توجه ویژه‌ای به سلامتی بندگان خود دارند؛ به همین دلیل به آنها دستور داده است که از مواد غذایی پاکیزه و حلال، استفاده نمایند تا بتوانند سلامت و تندرستی خود را حفظ نمایند.
ویرایش:	واژگان کلیدی: قرآن کریم، انگور، سلامتی
۱۴۰۳/۸/۹	
پذیرش:	
۱۴۰۳/۸/۲۳	
انتشار:	
۱۴۰۳/۹/۴	

استناد: امین حسنونند. بررسی نقش میوه بهشتی انگور در سلامتی و درمان بیماری‌ها: یک مطالعه مروری. نشریه اسلام و سلامت. ۱۴۰۳؛ ۹(۱): ۱۷-۱۰.

© The Author(s)

Publisher: Babol University of Medical Sciences

مقدمه

با مطالعه کتاب قرآن کریم که مهمترین کتاب آسمانی پیامبران الهی می‌باشد، به نکات زیادی از جمله توجه به سلامتی بدن پی خواهیم برد. در این کتاب مقدس در آیه ۱۷۲ سوره مبارکه بقره، به مسلمانان تاکید شده است که از خوراکی‌های سالم، پاکیزه و سازگار با بدن استفاده نمایند. همچنین در آیه شریفه ۱۵۷ از سوره مبارکه اعراف، تاکید شده است که از طعام پاکیزه و حلال استفاده شود، و از مصرف مواد ناپاک و حرام دوری شود. در آیات مختلف، خداوند کریم از میوه‌های مختلفی یاد نموده است، و حتی در سوره نود و پنجم قرآن، سوره مبارکه التین، به زیتون و انجیر قسم یاد نموده، و فرموده‌اند: "وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ"، سوگند به انجیر و زیتون، که این از توجهات حضرت حق به میوه‌ها و مسائل جسمانی و الزام مسلمین به تغذیه مناسب و حلال می‌باشد. انگور که از خانواده انگورسانان است و در بیشتر کشورهای دنیا رشد می‌کند، از میوه‌هایی می‌باشد که در قرآن و احادیث ائمه معصومین به نیکی از آن یاد شده است. خداوند بزرگ و کریم در قرآن یازده مرتبه از این میوه یاد نموده است: آیه شریفه ۲۶۶ از سوره مبارکه بقره، "يُودُ أَحَدَكُمُ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضِعْفًا فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ؛ آیا هیچ یک از شما خواهد که او را باغی باشد از درخت خرما و انگور و زیر آن درختان جویهای روان، و در آن هرگونه میوه موجود باشد، آن گاه ضعف و پیری بدو فرا رسد و او را فرزندان خرد و ناتوان باشد، پس در باغ او بادی آتشبار افتد و همه بسوزد؟ (حال کسی که به ریا انفاق کند بدین ماند). خداوند آیات خود را برای شما این چنین روشن بیان کند، باشد که (در مال کارها و حقیقت احوال) فکر کنید؛ آیه شریفه ۴ از سوره مبارکه رعد، "و فِي الْأَرْضِ قَطْعُ مَتَجَوْرَاتٍ وَجَنَّتْ مِّنْ أَعْنَبٍ وَ زَرْعٍ وَ نَخِيلٍ صُنُونٍ وَغَيْرِ صُنُونٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَجِدٍ وَ نَفْضِلٍ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ؛ و در زمین قطعاتی است مجاور هم و باغ‌هایی از انواع انگور و کشتزار و درختان خرما (محصولاتی مختلف) همانند و غیر همانند که همه با یک آب آبیاری می‌شوند و بعضی میوه‌ها را در خوردن بر بعضی برتری دادیم. همانا در این (تنوع میوه‌ها و مزه‌ها با آنکه از یک آب و خاک تغذیه می‌شوند) برای کسانی که تعقل دارند حتماً نشانه‌هایی است؛ آیه شریفه ۱۱ از سوره مبارکه نحل، "يُنَبِّئُكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ؛ به وسیله آن کشت و زیتون و درختان خرما و انگور و از هر گونه محصولات [دیگر] برای شما می‌رویند قطعا در اینها برای مردمی که اندیشه می‌کنند نشانه‌ای است؛ آیه شریفه ۶۷ از سوره مبارکه نحل، "وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ؛ و هم از میوه‌های درخت خرما و انگور که از آن نوشابه‌های شیرین و رزق حلال نیکو به دست آرید، که در این کار نیز آیتی (از قدرت حق) برای خردمندان پدیدار است؛ آیه شریفه ۱۹ از سوره مبارکه المومنون، "فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاكِهِ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ؛ آن گاه ما به آن آب برای شما باغها و نخلستانهای خرما و انگور ایجاد کردیم که شما را در آنها میوه‌های گوناگون بسیاری است که از آن تناول می‌کنید؛ آیه شریفه ۳۲ از سوره مبارکه کهف، "وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِّنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا؛ و دو مرد (مؤمن و کافر) را برای امت مثل آر که به یکی از آنها دو باغ انگور دادیم و به نخل خرما اطرافش را پوشاندیم و عرصه میان آنها را کشتزار (برای گندم و سایر حبوبات) قرار دادیم؛ آیه شریفه ۹۹ از سوره مبارکه انعام، "وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتٍ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرَجُ مِنْهُ حَبًّا مَّتْرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرَّامَانَ مَشْتَبِهًا وَغَيْرَ مَثَابِهِ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ؛ و هم اوست خدایی که از آسمان آبی فرو بارید پس هر نبت را بدان رویندیم و سبزه‌ها را از زمین برون آوردیم و از آن سبزه‌ها دانه‌هایی که بر روی هم چیده شده بیرون آریم و از شکوفه نخل خوشه‌هایی است به هم پیوسته، و باغهای انگور و زیتون و انار که برخی شبیه و برخی نامشابه به هم است (خلق کنیم)، شما در آن باغها هنگامی که میوه آن پدید آید و برسد (با چشم تعقل) بنگرید، که در آن آیات و نشانه‌هایی (از قدرت خدا) برای اهل ایمان هویداست؛ آیه شریفه ۹۱ از سوره مبارکه اسراء، "أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرَ خَلَالُهَا فُجَيْرًا؛ یا آنکه تو را باغی از خرما و انگور باشد که در میان آن باغ نهرهای آب جاری گردانی". آیه شریفه ۲۸ از سوره مبارکه عبس، وَ عِنَبًا وَقَضْبًا؛ و انگور و سبزی بسیار؛ آیه شریفه ۳۴ از سوره مبارکه یس، "وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ؛ و در زمین باغها از نخل خرما و انگور قرار دادیم و در آن چشمه‌های آب جاری کردیم؛ و آیه شریفه ۳۲ از سوره مبارکه نبا، "حَدَائِقِ وَأَعْنَابًا؛ باغها و تاکستانها". آیاتی هستند که در قرآن کریم به این میوه بهشتی اشاره داشته‌اند. پیامبر اکرم (ص) نیز در حدیثی می‌فرماید: «خَيْرُ طَعَامِكُمُ الْخُبْزُ وَ خَيْرُ فَاكِهِتِكُمُ الْعِنَبُ»؛ بهترین طعام شما نان و بهترین میوه شما انگور است. همچنین، حضرت امام صادق (ع) می‌فرماید: هنگامی که آب فرو نشست و استخوان‌های مردگان، پدیدار شد، نوح، این را بدید و بدین سبب، بسیار آشفته و اندوهگین شد. سپس خداوند به او وحی کرد: «این، کاری است که خود با خویش کرده‌ای؛ تو خود، آنان را نفرین کردی!»، گفت: پروردگارا! من از تو آمرزش می‌طلبم و به درگاه تو، توبه می‌کنم. سپس خداوند به او وحی فرستاد: «أَنْ كُلَّ الْعِنَبِ الْأَسْوَدِ لِيُذْهِبَ غَمَّكَ»؛ انگور سیاه بخور تا اندوهت از میان برود. همچنین، این حضرت فرموده‌اند: «انگور عصب را محکم می‌کند و ناراحتی را از بین می‌برد و نفس را پاک می‌کند». و نیز، حضرت امام رضا (ع)، امام هشتم شیعیان، از انگور به عنوان غذائی کامل یاد فرموده‌اند، و درباره امیر مومنان، حضرت علی (ع)، نیز نقل می‌فرماید که ایشان نان را با انگور می‌خوردند. با توجه به تاکید قرآن کریم و همچنین ائمه معصومین در رابطه با انگور، در این مطالعه مروری به بررسی اثرات مفید انگور و تحقیقات مختلفی که بر روی خواص درمانی آن انجام شده است، خواهیم پرداخت.

مواد و روش‌ها

در مطالعه مروری حاضر، از پایگاه‌های الکترونیکی و یا موتور جستجوگر از جمله SID، Google Scholar، Scopus و PubMed، کلید واژه‌های انگور، انگور و خواص آن، و انگور و درمان بیماری‌ها را مورد بررسی قرار دادیم و بعد از بررسی و مطالعه مقالات مختلف، نهایتاً تعداد ۳۹ مقاله جهت استفاده در این مطالعه مروری مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها

میوه انگور به خاطر داشتن مواد مغذی فراوان خود، از جمله اسیدهای فنولیک، فلاونوئیدها، آنتوسیانین‌ها، استیلین‌ها و لیپیدها، می‌تواند دارای اثرات ضدالتهابی، آنتی‌اکسیدانی و حتی اثرات ضد میکروبی فراوانی باشد، و در درمان بیماری‌های مختلفی از جمله فشار خون کاربرد داشته باشد (۱). مطالعات بر روی ۱۳ نوع انگور سفید و قرمز نشان داده‌اند که این میوه دارای ظرفیت جذب رادیکال‌های آزاد، ظرفیت آنتی‌اکسیدانی کاهنده آهن و مس می‌باشد (۲). مشخص شده است که پودر انگور با مهار فعالیت فاکتور نکروز توموری ($TNF-\alpha$)، می‌تواند بصورت قابل توجهی، باعث بهبود علائم آرتریت در موش‌های آزمایشگاهی شود (۳). مطالعه بر روی پودر پوست انگور نیز نشان داده است که این ماده با کاهش سطح فعالیت فاکتورهای التهابی می‌تواند میزان التهاب کولیت را کاهش دهد (۴). بررسی‌های دیگر بر روی عصاره پودر انگور نشان داده است که این ماده مغذی می‌تواند باعث کاهش تجمع چربی و استئاتوز (Steatosis) در کبد شود، و عملکرد آن را بهبود بخشد (۵). همچنین مشخص شده است که الیگومرهای آنتوسیانین خوراکی موجود در عصاره پوست انگور، ضمن افزایش سطح ایمنی، می‌تواند با افزایش اثرات درمانی در بیماران مبتلا به خشکی چشم، باعث افزایش کیفیت زندگی در این افراد شوند (۶). یک مطالعه نشان داده است که عصاره انگور می‌تواند اثرات سمیت کبدی دوکسوروبیسین (Doxorubicin)، که در درمان شیمی‌درمانی کاربرد دارد، را کاهش دهد و می‌تواند از عصاره انگور به عنوان یک داروی کمکی همراه با دوکسوروبیسین، در درمان شیمی‌درمانی استفاده نمود (۷). همچنین مشخص شده است که انگور می‌تواند باعث افزایش سطح فعالیت فلور طبیعی (Microbiota) در روده شود (۸ و ۹). یک مطالعه در سال ۲۰۱۹ نشان داده است که در موش‌هایی که به‌خاطر دریافت آنتی‌بیوتیک، فلور طبیعی آنها بهم خورده بود، مصرف عصاره هسته انگور باعث بهبود عملکرد فلور طبیعی آنها شده است (۱۰). عصاره انگور می‌تواند با افزایش فعالیت آنزیم نیتریک اکسید (Nitric oxide)، باعث کاهش اختلالات عملکرد اندوتلیال عروق شود و در نتیجه فعالیت آن، فشارخون کاهش یابد (۱۱). از سویی دیگر، بررسی‌ها مشخص کرده است که عصاره هسته انگور می‌تواند نقش مهمی در درمان بیماری‌های مختلفی از جمله فشارخون، زخم معده، دیابت، سرطان و ... داشته باشد (۱۲). Alyaa Farid و همکاران در سال ۲۰۲۲ نشان دادند که در موش‌های دیابتی نوع یک، عصاره هسته انگور بخوبی می‌تواند باعث محافظت از سلول‌های بنیادی مزانشیمی (Mesenchymal stem cells) پیوند شده، شود و سطح فاکتورهای التهابی را بخوبی کاهش دهد و همچنین، در بررسی‌های بافت‌شناسی نیز التهابی مشاهده نشود (۱۳). همچنین در نفروپاتی ناشی از دیابت، عصاره پروآنتوسیانیدین (Proanthocyanidin) هسته انگور، با افزایش فعالیت آنزیم‌های آنتی‌اکسیدانی، نشان داده است که می‌تواند باعث کاهش آسیب کلیوی شود (۱۴). با این وجود، بررسی‌ها بر روی بیماری دیابت، نیز مشخص کرد که عصاره پوست انگور با داشتن فلاونوئیدها، اسیدهای فنولیک و الکل‌های فنولیک، می‌تواند باعث کاهش بروز دیابت و یا افزایش درمان آن شود (۱۵). در مطالعات دیگر نشان داده شده است که مکمل‌های انگور می‌تواند باعث کاهش مقاومت به انسولین شوند (۱۶) و عصاره هسته آن نیز باعث کاهش سطح کلسترول تام، تری‌گلیسرید، کلسترول LDL و کاهش گلوکز پلاسمای ناشتا در بدن شود (۱۷). در یک مطالعه دیگر، مشخص شده است که عصاره هسته انگور با فعال‌سازی گیرنده‌های اندوکannabinoid (Cannabinoid receptor)، می‌تواند باعث مهار درد شود (۱۸). بررسی‌های دیگر نیز نشان داده است که این عصاره می‌تواند از طریق تحریک گیرنده‌های HT3/7-5 و GABAB، باعث مهار درد شود و بعنوان یک مکمل جهت کاهش دردهای مرتبط با اختلال مفصل گیجگاهی فکی مورد استفاده قرار گیرد (۱۹). در بیماران با مشکلات چشمی نیز مشخص شده است که عصاره هسته انگور بخوبی می‌تواند باعث کاهش پیشرفت دژنراسیون شبکیه مرتبط با سن شود (۲۰). همچنین، مصرف مکمل پروآنتوسیانیدین‌های هسته انگور نیز نشان داده است که با کاهش فعالیت استرس اکسیداتیو، دارای پتانسیل بالایی جهت حفظ عملکرد بافت شبکیه چشم می‌باشد (۲۱). در سال ۲۰۲۰ در مطالعه Nallathamby و همکاران، مشخص شد که عصاره هسته انگور از یک طرف، ساخت و تولید رادیکال‌های آزاد داخل سلولی را در سلول‌های کولون به‌صورت معناداری کاهش می‌دهد، و از طرفی دیگر باعث افزایش بیان ژن‌های آنتی‌اکسیدانی می‌شود (۲۲). همچنین مشخص شده است که پروآنتوسیانیدین موجود در هسته انگور، می‌تواند اختلالات عملکردی قلب ناشی از سکته قلبی (Myocardial infarction) را بهبود بخشد (۲۳). مکمل نانوذرات هسته انگور نیز می‌تواند باعث افزایش فعالیت پروتئین‌های ضد مرگ برنامه‌ریزی شده فیزیولوژیکی (Anti-apoptotic) و کاهش سطح پروتئین‌های آپوپتوز در سلول‌های قلبی شود (۲۴). عصاره هسته انگور همچنین دارای اثرات ضد باکتری در برابر تمام سویه‌های هلیکوباکتر پیلوری، عامل زخم معده، می‌باشد (۲۵). مشخص شده است که پروآنتوسیانیدین‌های الیگومری هسته انگور در محیط کشت

باکتری، می‌تواند دارای اثرات موثری جهت پیشگیری و یا درمان عفونت‌های باکتریایی دستگاه گوارش داشته باشد (۲۶). پروآنتوسیانیدین‌های الیگومری هسته انگور علاوه بر بهبود تنوع ساختاری فلور طبیعی روده، می‌توانند از طریق تعدیل ترموژن چربی، باعث کاهش وزن بدن شوند (۲۷). این ماده همچنین می‌تواند در درمان بیماری‌های ایمونولوژیک بخوبی موثر واقع شود (۲۸ و ۲۹). بررسی‌های بیشتر نشان داده است که عصاره قسمت‌های مختلف انگور می‌تواند نقش مهمی را در درمان سرطان داشته باشد (۳۰-۳۲). تحقیقات مختلف آزمایشگاهی مشخص کرده است که این عصاره‌ها می‌توانند نقش پیشگیری یا درمان در سرطان کولون (۳۳ و ۳۴)، سرطان مثانه (۳۵)، سرطان پستان (۳۶)، سرطان پروستات (۳۷)، سرطان تخمدان (۳۸) و سرطان ریه (۳۹) داشته باشند (جدول ۱).

جدول ۱. اثرات پیشگیری و درمانی انگور بر روی ارگان‌های بدن

اثرات پیشگیری و درمانی انگور	ارگان‌های بدن
درمان و پیشگیری از فشار خون، اختلالات قلبی-عروقی، کاهش سطح کلسترول، LDL و تری‌گلیسیرید	قلب و عروق
کاهش دژنراسیون شبکیه چشم، درمان خشکی چشم	چشم
درمان و پیشگیری از زخم معده، کاهش تجمع چربی و استئاتوز، افزایش عملکرد فلور طبیعی روده	دستگاه گوارش
کاهش آسیب‌های کلیوی	کلیه
محافظت از سلول‌های بنیادی و اعصاب، مهار درد	اعصاب
اثرات ضدالتهابی، آنتی‌اکسیدانی، افزایش بین ژن‌های آنتی‌اکسیدانی، پیشگیری و درمان آرتریت	التهاب
پیشگیری و درمان کمکی در سرطان کولون، مثانه، پروستات، تخمدان و ریه	سرطان

نتیجه‌گیری

بررسی‌های مختلف در این مطالعه مروری نشان می‌دهد که میوه انگور با داشتن خصوصیات منحصر به فرد خود، دارای پتانسیل بسیار بالایی در پیشگیری و یا درمان بیماری‌های مختلف می‌باشد. مشخص گردیده است که، اثرات ضدالتهابی و ضداسترس اکسیداتیو اجزای مختلف میوه انگور، می‌تواند نقش بسزایی در سلامت بدن و پیشگیری یا درمان بیماری‌های مختلف ایفا نماید. با قرار دادن آیات مختلف قرآنی که از انگور یاد نموده‌اند، و تحقیقات مختلف دانشمندان عصر حاضر در کنار هم، می‌توان بخوبی به این نتیجه رسید که این میوه دارای اثرات مختلفی در حفظ بهداشت و سلامت جسمی و روحی افراد دارد، و به همین دلیل است که خداوند باری تعالی آن را در زمره میوه‌های بهشتی قرار داده است، و بر استفاده از این ماده غذایی پاک، مغذی و حلال اشارات فراوانی داشته‌اند. درنهایت، بایستی تحقیقات بیشتری در زمینه فواید مفید میوه‌های بهشتی انجام شود، همچنانکه خداوند در آیه شریفه ۴ از سوره مبارکه رعد، ضمن اشاره به میوه انگور، و در پایان آن، می‌فرماید: "برای کسانی که تعقل دارد، حتما نشانه‌هایی است".

ملاحظات اخلاقی: در این مقاله از اصول اخلاق در پژوهش پیروی شده است. پژوهش به صورت مروری بوده و در نگارش مطالب بدون جانب‌داری و از منابع معتبر استفاده گردیده است.

تضاد منافع: نویسنده اعلام می‌نماید که تضاد منافی در این پژوهش وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله از کلیه همکاران معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی لرستان جهت فراهم نمودن بستر مناسب برای بررسی مقالات تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

References

1. Sabra A, Netticadan T, Wijekoon C. Grape bioactive molecules, and the potential health benefits in reducing the risk of heart diseases. *Food Chemistry: X*. 2021; 12: 100149.
2. Elejalde E, Villarán MC, Lopez-de-Armentia I, Ramón D, Murillo R, Alonso RM. Study of unpicked grapes valorization: A natural source of polyphenolic compounds and evaluation of their antioxidant capacity. *Resources*. 2022; 11(3): 33.
3. Stamer DK, Nizami SA, Lee FY, Soung DY. Whole grape alleviates inflammatory arthritis through inhibition of tumor necrosis factor. *Journal of Functional Foods*. 2017; 35: 458-65.
4. Maurer LH, Cazarin CB, Quattrin A, Minuzzi NM, Nichelle SM, Lamas CdA, et al. Grape peel powder attenuates the inflammatory and oxidative response of experimental colitis in rats by modulating the NF- κ B pathway and activity of antioxidant enzymes. *Nutrition Research*. 2020; 76: 52-70.
5. Fan M, Choi Y-J, Tang Y, Bae SM, Yang HP, Kim E-K. Efficacy and mechanism of polymerized anthocyanin from grape-skin extract on high-fat-diet-induced nonalcoholic fatty liver disease. *Nutrients*. 2019; 11(11): 2586.
6. Fan M, Kim SA, Choi YJ, Tang Y, Yang HP, Kim EK. Anthocyanin oligomer (grape skin extract) administration improves dry eye disease: A randomised, double-blind, placebo-controlled study. *Clinical & Experimental Ophthalmology*. 2023; 51(2): 122-30.
7. Mokni M, Hamlaoui S, Kadri S, Limam F, Amri M, Marzouki L, et al. Efficacy of grape seed and skin extract against doxorubicin-induced oxidative stress in rat liver. *Pakistan Journal of Pharmaceutical Sciences*. 2015; 28(6): 1971-8.
8. Han X, Guo J, Yin M, Liu Y, You Y, Zhan J, et al. Grape extract activates brown adipose tissue through pathway involving the regulation of gut microbiota and bile acid. *Molecular Nutrition & Food Research*. 2020; 64(10): 2000149.
9. Zhao X, Wu Y, Liu H, Hu N, Zhang Y, Wang S. Grape seed extract ameliorates PhIP-induced colonic injury by modulating gut microbiota, lipid metabolism, and NF- κ B signaling pathway in rats. *Journal of Functional Foods*. 2021; 78: 104362.
10. Lu F, Liu F, Zhou Q, Hu X, Zhang Y. Effects of grape pomace and seed polyphenol extracts on the recovery of gut microbiota after antibiotic treatment in high-fat diet-fed mice. *Food Science & Nutrition*. 2019; 7(9): 2897-906.
11. Sato A, Nishioka S, Kiuchi M, Imada Y, Makino K, Nakagawa K, et al. Grape extract from chardonnay seeds restores deoxycorticosterone acetate–salt-induced endothelial dysfunction and hypertension in rats. *Biological and Pharmaceutical Bulletin*. 2020; 43(1): 59-67.
12. Gupta M, Dey S, Marbaniang D, Pal P, Ray S, Mazumder B. Grape seed extract: Having a potential health benefits. *Journal of Food Science and Technology*. 2020; 57: 1205-15.
13. Farid A, Haridyy H, Ashraf S, Ahmed S, Safwat G. Co-treatment with grape seed extract and mesenchymal stem cells in vivo regenerated beta cells of islets of Langerhans in pancreas of type I-induced diabetic rats. *Stem Cell Research & Therapy*. 2022; 13(1): 528.
14. Ding Y, Li H, Li Y, Liu D, Zhang L, Wang T, et al. Protective effects of grape seed proanthocyanidins on the kidneys of diabetic rats through the Nrf2 signalling pathway. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*. 2020; 2020(1): 5205903.

15. Fernández-Fernández AM, Iriando-DeHond A, Nardin T, Larcher R, Dellacassa E, Medrano-Fernandez A, et al. In Vitro bioaccessibility of extractable compounds from tannat grape skin possessing health promoting properties with potential to reduce the risk of diabetes. *Foods*. 2020; 9(11): 1575.
16. Moodi V, Abedi S, Esmailpour M, Asbaghi O, Izadi F, Shirinbakhshmasoleh M, et al. The effect of grapes/grape products on glycemic response: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Phytotherapy Research*. 2021; 35(9): 5053-67.
17. Asbaghi O, Nazarian B, Reiner Ž, Amirani E, Kolahdooz F, Chamani M, et al. The effects of grape seed extract on glycemic control, serum lipoproteins, inflammation, and body weight: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Phytotherapy Research*. 2020; 34(2): 239-53.
18. Woodman SE, Antonopoulos SR, Durham PL. Inhibition of nociception in a preclinical episodic migraine model by dietary supplementation of grape seed extract involves activation of endocannabinoid receptors. *Frontiers in Pain Research*. 2022; 3: 809352.
19. Cornelison LE, Woodman SE, Durham PL. 5-HT_{3/7} and GABAB receptors mediate inhibition of trigeminal nociception by dietary supplementation of grape seed extract. *Nutritional Neuroscience*. 2022; 25(8): 1565-76.
20. Chu Z, Ma G, Sun X, Xu Z, Zhang J. Grape seed extracts inhibit the overexpression of inflammatory cytokines in mouse retinas and ARPE-19 cells: potentially useful dietary supplement for age-related eye dysfunction. *Journal of Medicinal Food*. 2020; 23(5): 499-507.
21. Li L, Geng X, Tian L, Wang D, Wang Q. Grape seed proanthocyanidins protect retinal ganglion cells by inhibiting oxidative stress and mitochondrial alteration. *Archives of Pharmacol Research*. 2020; 43: 1056-66.
22. Nallathambi R, Poulev A, Zuk JB, Raskin I. Proanthocyanidin-rich grape seed extract reduces inflammation and oxidative stress and restores tight junction barrier function in Caco-2 colon cells. *Nutrients*. 2020; 12(6): 1623.
23. Ruan Y, Jin Q, Zeng J, Ren F, Xie Z, Ji K, et al. Grape seed proanthocyanidin extract ameliorates cardiac remodelling after myocardial infarction through PI3K/AKT pathway in mice. *Frontiers in Pharmacology*. 2020; 11: 585984.
24. Mohammadi Hosseinabadi H, Jalali Dehkordi K, Sharifi G, Mazaheri Tirani Z. The Effect of Eight Weeks of Interval Training with Grape Seed Nanoparticles Supplementation on Bax and Bcl2 Gene Expression in the Heart Tissue of Myocardial Infarction Rats. *Researches in Sport Sciences and Medical Plants*. 2021; 1(3): 23-33.
25. Silvan JM, Gutierrez-Docio A, Guerrero-Hurtado E, Domingo-Serrano L, Blanco-Suarez A, Prodanov M, et al. Pre-treatment with grape seed extract reduces inflammatory response and oxidative stress induced by *Helicobacter pylori* infection in human gastric epithelial cells. *Antioxidants*. 2021; 10(6): 943.
26. Kovács D, Palkovicsné Pézsa N, Jerzsele Á, Süth M, Farkas O. Protective effects of grape seed oligomeric proanthocyanidins in IPEC-J2–*Escherichia coli*/*Salmonella Typhimurium* Co-Culture. *Antibiotics*. 2022; 11(1): 110.
27. Du H, Wang Q, Li T, Ren D, Yang X. Grape seed proanthocyanidins reduced the overweight of C57BL/6J mice through modulating adipose thermogenesis and gut microbiota. *Food & function*. 2021; 12(18): 8467-77.

28. Jhun JY, Moon SJ, Yoon BY, Byun JK, Kim EK, Yang EJ, et al. Grape seed proanthocyanidin extract-mediated regulation of STAT3 proteins contributes to Treg differentiation and attenuates inflammation in a murine model of obesity-associated arthritis. *PLoS One*. 2013; 8(11): e78843.
29. Magrone T, Jirillo E, Magrone M, Russo MA, Romita P, Massari F, et al. Red grape polyphenol oral administration improves immune response in women affected by nickel-mediated allergic contact dermatitis. *Endocrine, Metabolic & Immune Disorders-Drug Targets (Formerly Current Drug Targets-Immune, Endocrine & Metabolic Disorders)*. 2021; 21(2): 374-84.
30. Quero J, Jiménez-Moreno N, Esparza I, Osada J, Cerrada E, Ancín-Azpilicueta C, et al. Grape stem extracts with potential anticancer and antioxidant properties. *Antioxidants*. 2021; 10(2): 243.
31. Habib HM, El-Fakharany EM, Kheadr E, Ibrahim WH. Grape seed proanthocyanidin extract inhibits DNA and protein damage and labile iron, enzyme, and cancer cell activities. *Scientific reports*. 2022; 12(1): 12393.
32. Li C, Zhang L, Liu C, He X, Chen M, Chen J. Lipophilic grape seed proanthocyanidin exerts anti-Cervical cancer effects in hela cells and a hela-Derived xenograft zebrafish model. *Antioxidants*. 2022; 11(2): 422.
33. Tian Q, Xu Z, Sun X, Deavila J, Du M, Zhu M. Grape pomace inhibits colon carcinogenesis by suppressing cell proliferation and inducing epigenetic modifications. *The Journal of Nutritional Biochemistry*. 2020; 84: 108443.
34. Recinella L, Chiavaroli A, Veschi S, Cama A, Acquaviva A, Libero ML, et al. A grape (*Vitis vinifera* L.) pomace water extract modulates inflammatory and immune response in SW-480 cells and isolated mouse colon. *Phytotherapy Research*. 2022; 36(12): 4620-30.
35. Yang N, Gao J, Hou R, Xu X, Yang N, Huang S. Grape seed proanthocyanidins inhibit migration and invasion of bladder cancer cells by reversing EMT through suppression of TGF- β signaling pathway. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*. 2021; 2021(1): 5564312.
36. Collard M, Austin NN, Brown-Harding H, Westwood B, Tallant EA, Gallagher PE. Polyphenol-Rich Muscadine Grape Extract Reduces Triple Negative Breast Cancer Metastasis in Mice with Changes in the Gut Microbiome. *Research Square*. 2021.
37. Joshi T, Patel I, Kumar A, Donovan V, Levenson AS. Grape powder supplementation attenuates prostate neoplasia associated with pten haploinsufficiency in mice fed high-fat diet. *Molecular Nutrition & Food Research*. 2020; 64(16): 2000326.
38. Homayoun M, Targhi RG, Soleimani M. Anti-proliferative and anti-apoptotic effects of grape seed extract on chemo-resistant OVCAR-3 ovarian cancer cells. *Research in Pharmaceutical Sciences*. 2020; 15(4): 390-400.
39. Mao J, Xue B, Lundmark L, Burns W, Massie L. Combinations of Grape Seed Extract and Milk Thistle Extract Synergistically Down-Regulate Exosome Component 9 in Lung Cancer. *Am J Respir Crit Care Med*. 2022; 205: A4691.